

Протягом першої декади червня утримувалася значно тепліша норми з опадами різної інтенсивності погода. В окремих областях відмічалось випадання локальних інтенсивних зливових дощів з нерівномірним розподілом їх по території, які призвели до негативних наслідків – підйом рівнів води у річках і ставках, змивання та замулювання сільськогосподарських угідь, перфорація листя, побиття стебел.

Середня декадна температура повітря становила 20°-24° тепла, що на 2.3-4.4° вище норми. Максимальна температура повітря в денні години підвищувалася до 28-30° тепла. Максимальна температура на поверхні ґрунту становила 47-54° тепла. Середня температура ґрунту на глибині 10 см за декаду становила 21-24° тепла.

Погода, яка спостерігалася протягом декади мала двоякий вплив на сільськогосподарські культури: прискорила фазовий розвиток озимих та пізніх с/г культур при достатньому вологозабезпеченні ґрунту, що оцінюється позитивно. Одночасно, з підвищенням температури в умовах досить високої вологості повітря, створилися сприятливі умови для розвитку та поширення грибкових захворювань.

У Степу, центральних та східних областях Лісостепу в посівах **озимих та ярих зернових колосових** культур триває шкідлива діяльність личинок різних віків **клопа шкідливої черепашки**. Чисельність всіх стадій фітофага в середньому становить 0,2-2, макс. 4, в осередках 10-12 екз. на кв.м, якими пошкоджено до 10% рослин. Разом з клопами на зерні що наливається харчуються **хлібні жуки** (переважно **кузька**) та **жужелиця**, які за середньої чисельності 0,5-3, осередково до 5 екз. на кв.м (хлібні жуки, Херсонська обл.) пошкодили 1-8% колосків.

Триває заселення посівів **стебловим хлібним пильщиком**, відродження та живлення їх личинок, які за чисельності 0,5-1 екз. на кв.м пошкодили до 2% рослин. Подекуди в господарствах Запорізької області гусеницями **злакової листовійки** за чисельності 4-7 екз. на кв.м в крайових смугах пошкоджено від 8 до 30% рослин. Також в степових та лісостепових областях відмічається літ **зернової совки**, гусениці якої живитимуться вмістом зерна до збирання врожаю.

Переважно в південних та східних областях продовжувалося масове пошкодження колосків озимої пшениці личинками **злакової попелиці** та **пшеничного трипсу**, які за чисельності від 6 до 12, в осередках до 30 екз. на колос (трипс, Запорізька обл.) заселили 30-50, подекуди до 100% обстежених площ та 8-20, макс. до 50% рослин в господарствах Запорізької та Харківської областей. Рішення щодо захисту посівів від спеціалізованих шкідників приймається диференційовано на кожному полі відповідно до санітарних вимог.

Повсюди у посівах **озимих та ярих зернових колосових** культур розвиваються **борошниста роса, септоріоз, бура листкова іржа, гельмінтоспоріоз, темно-бура плямистість, подекуди ринхоспоріоз,**

піренофороз, інші плямистості, якими охоплено 3-20% рослин на 12-85% обстежених площ. Осередково в господарствах Запорізької, Київської, Миколаївської та Чернівецької областей борошнистою россою та септоріозом охоплено від 28 до 40% рослин. У Волинській, Закарпатській, Львівській та Чернігівській областях на *вівсі* прогресує **червоно-бура плямистість**, якою уражено 2-10% рослин.

На частині посівів озимих пшениці та ячменю виявлено незначне розсіяне поширення **білоколосості** через ураження **церкоспорельозною** та **фузаріозною кореневими гнилями**. Також погодні умови сприяли подальшому розвитку та поширенню хвороб на колосі. **Фузаріозом** у Закарпатській, Одеській, Полтавській, Тернопільській та Херсонській областях на 2-10% обстежених площ уражено від 0,2 до 3% колосків за розвитку хвороби 0,5-1%. **Септоріозом** у Дніпропетровській, Луганській, Львівській, Херсонській та Черкаській областях уражено 0,2-5% колосків на 2-21% обстежених колосків. На присадибних ділянках Волинської, Івано-Франківської областей на рослинах озимого та ярого ячменю спостерігається **летюча сажка**.

У посівах *кукурудзи* розвиваються та шкодять **злакові попелиці** (2-12% рослин), **мухи** (1-5% рослин). Триває літ **стеблового (кукурудзяного) метелика**, відкладання ним яєць, в Одеській області відродження гусениць, якими заселено 1% рослин. У південних областях гусеницями **лучного метелика**, **бавовникової совки**, **совки-гамма** пошкоджено 1-5% рослин. Із хвороб виявляють **кореневі гнилі**, **гельмінтоспоріоз**, якими уражено 1-3% рослин в слабкому ступені.

Повсюди у посівах *гороху* живиться **горохова попелиця**, яка за чисельності 3-6, макс. 12 (Тернопільська обл.) екз. на рослину пошкодила 3-20% рослин. В Лісостепу та Поліссі відбувається яйцекладка та початок відродження личинок **горохового зерноїда**. Яйцекладки виявлялись у 3% бобів за щільності 1-2 яйця на біб. Личинками **брухуса** було пошкоджено 1-1,5% горошин (Київська обл.). Рослини культури уражені **аскохітозом**, **пероноспорозом**, **кореневими гнилями**.

Рослини *сої* заселяють та пошкоджують **попелиці**, **трипси**, **павутинний кліщ**, гусениці **чортополохівки**, **совки-гамми**, осередково **лучного метелика**. З хвороб поширюються **пероноспороз**, **септоріоз**, **фузаріоз**, **аскохітоз**, **бактеріоз**, **іржа**, якими охоплено 2-8, макс. 16% рослин. Проти хвороб та вразі наростання чисельності фітофагів посіви захищають дозволеними препаратами.

Багаторічні трави заселяють та пошкоджують **трипси**, **попелиця**, **довгоносики**, **люцерновий стеблоїд**, **п'ядуни**, гусениці **листогризучих совок**, з хвороб поширюються **бура плямистість**. Проти хвороб та за наростання чисельності фітофагів багаторічні трави скошують на зелений корм та оперативно вивозять з поля.

У посівах *соняшнику* продовжують розвиватись **сисні шкідники** (**геліхризова попелиця**, **клопи**, **трипси**, **цикадки**), якими заселено 3-15% рослин. Подекуди рослинам культури завдають шкоди гусениці **совок**, **чортополохівки**, **лучного метелика**. На 4-25, макс. 67% обстежених площ

2-15% рослин уражено септоріозом, альтернаріозом, 3-10% пероноспорозом, 1-6% фомозом.

Посіви *цукрових буряків* заселяє **бурякова листкова попелиця**, в крайових смугах полів 2-6, макс. 8-15% рослин (Волинська, Сумська, Хмельницька обл.), за чисельності 5-8, макс. 12-17 екз. на кожну (Вінницька, Полтавська обл.). Також плантаціям буряків шкодять **бурякові блішки**, **мінуючі мухи**, **щитоноски**, гусениці **лучного метелика**, **совок**. **Буряковий довгоносик-стеблоїд** харчується у посівах Полтавської області, де за середньої чисельності 0,05 екз. на кв.м, ним пошкоджено 2,5% рослин у слабкому ступеню. Посіви буряків захищають від бурякових листкової попелиці та мінуючих мух (ЕПШ відповідно 10 і 30% заселених рослин і 3-5 личинок на рослину), інших сисних шкідників дозволеними до використання інсектицидами.

Достатня кількість тепла і вологи сприяли розвитку **рамуляріозу** (Львівська обл.). Кліматичні умови, які утримувалися протягом звітнього періоду у Івано-Франківській області створили складний фітосанітарний стан посівів, особливо в посівах кормових та столових буряків в індивідуальних селянських господарствах. Через проливні дощі і різке підвищення температури в посівах **кормових** та **столових буряків**, прогресує **коренейд**, яким уражено 8-14% рослин.

У посівах **озимого ріпаку** харчуються личинки **капустяної стручкової галиці**, **насінневого прихованохоботника**, **капустяної попелиці**. Живлення цих фітофагів впливає на формування врожаю і знижує його якість.

Підвищення середньодобової температури повітря, погіршення освітлення та циркуляції повітря в нижніх ярусах рослин **озимого ріпаку** створювали сприятливі умови для поширення **альтернаріозу** (на 43% площ уражено 4,0-10% рослин та 5,0-10% стручків), **фомозу** (58% площ, 3,6-11% рослин), **пероноспорозу** (34% площ, 6,4-14% рослин). Інтенсивне поширення хвороб в сукупності може призвести до втрати 30-60% врожаю насіння культури.

Рослини **ярого ріпаку** хворіють на **альтернаріоз** (листя середнього ярусу). Хворобою охоплено 3-5% рослин за розвитку захворювання 2-3%. (Чернігівська обл.) Із шкідників активно розвивається і живиться **капустяна міль**, на рослину ураховується 2-3 гусені II-III віку, які пошкодила в середньому 1-2, макс. до 4% рослин ріпаку в слабкому ступені.

Скрізь у посадках **картоплі**, **томатів** розвивається та шкодить **колорадський жук**. У південних областях відмічено вихід нового покоління фітофага. В усіх зонах вирощування пасльонових культур розвиваються **фітофтороз**, **альтернаріоз**. Осередково в Тернопільській області на картоплі 10-13% рослин уражено **фузаріозним в'яненням**. В Івано-Франківській області на помідорах відмічено **вірусне скручування листків**.

У плантаціях усіх зон вирощування **капусти** розвиваються та шкодять гусениці **капустяних біланів**, **молі**, **совок**, **капустяні попелиця**, **блішки**, личинки **капустяної мухи**. В західних областях на капусті розвивається та шкодить **білокрилка**. Триває живлення **капустяної**, **морквяної**, **цибулевої мух**. На **огірках** розвиваються **баштанна попелиця**, **тютюновий трипс**, проявились ознаки **бактеріозу** (Київська обл.), **пероноспорозу** (Одеська обл.). В західних областях на **столових буряках** відмічено розвиток **церкоспорозу**.

В ареалі саранових триває розвиток личинок італійського пруса, блакитнокрилої, чорносмугастої та білосмугастої кобилок, малої хрестовички, білолобого коника та інших видів. Личинки молодших віків чисельністю 0,5-5 (нестадні) і 0,5-1 екз. на кв.м. (стадні види саранових) живляться в *неугіддях, узбіччях доріг, багаторічних травах* південних, осередково східних областей. Подекуди в господарствах Луганської області в крайових смугах посівів *зернових* та *соняшнику* пошкоджено 0,5-4% рослин.

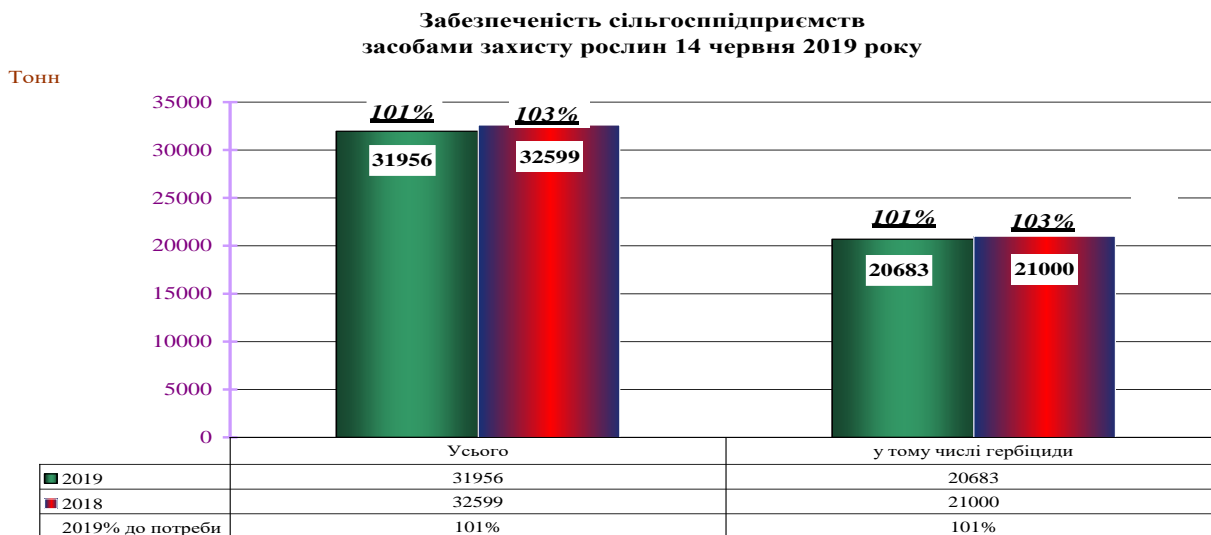
У Степу та Лісостепу триває літ **лучного метелика** весняної генерації, інтенсивністю 1-5, макс. 8 екз. на 10 кроків. У господарствах Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської, Луганської та Одеської областей гусеницями фітофага пошкоджено 1-3% рослин *гороху, сої, кукурудзи, соняшника* та *багаторічних трав*.

Повсюди триває слабкий літ метеликів, яйцекладка та відродження гусениць **листогризучих і підгризаючих совок. Бавовниковою, капустиною, совкою–гамма, іншими листогризучими совками** у Степу та Лісостепу пошкоджено 1-8, осередково 16-25% рослин *кукурудзи, сої, буряків* та *овочевих культур*. У пізніх посівах *соняшника, кукурудзи* шкодять гусениці **озимої совки**, які за чисельності 0,2-2, осередково 5 екз. на кв.м у господарствах Запорізької області пошкодили 2-5, максимум на площі 128 га до 24% рослин соняшника (Запорізька обл.).

Повсюди триває шкідлива діяльність **чортополохівки** або **сонцевика будякового**. В західних областях гусеницями фітофага за чисельності 1-3, макс. 7 екз. на кв.м було пошкоджено 5-16, осередково 20-30 (Волинська, Львівська обл.), макс. 55% (Чернівецька обл.) рослин *сої* в середньому та сильному ступенях. У лісостепових областях було пошкоджено 2-10, макс. 20% рослин *сої, соняшника, осередково кукурудзи* в Київській області за чисельності 2-10 гусениць на кв.м. В степових областях пошкоджено 2-25, осередково в господарствах Запорізької області 60-83% рослин соняшника в середньому, подекуди сильному ступенях за чисельності 6-12 гусениць на кв.м. Осередки надпорогової чисельності локалізовано.

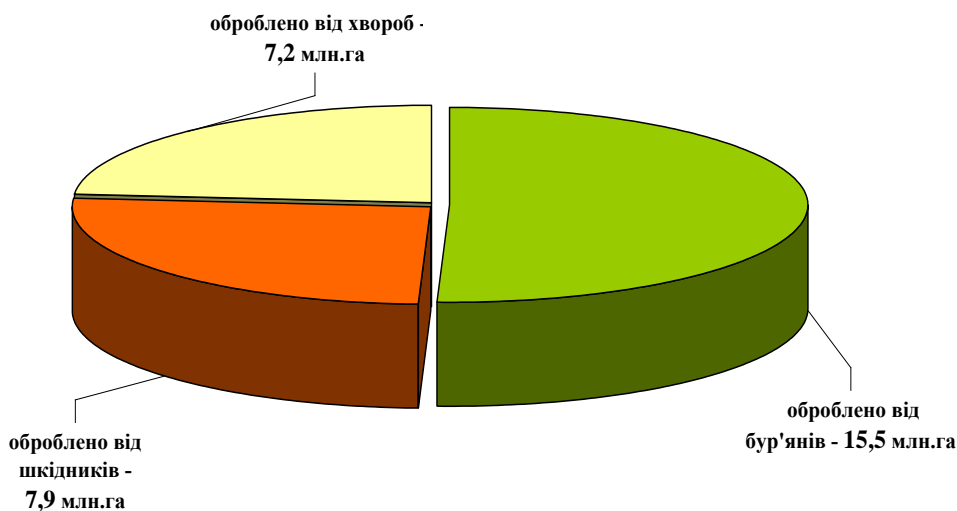
У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.

За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **14 червня 2019 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить **32 тис. тонн** препаратів, або **101%** до потреби в I півріччі 2019 року, в тому числі **20,7 тис. тонн** гербіцидів, або **101%** до потреби в них, що на рівні показників минулого року.

Захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів проведений на площі **31,0 млн га**, в тому числі від бур'янів оброблено понад **15,5 млн га**, шкідників – **7,9 млн га**, в тому числі від клопа шкідливої черепашки оброблено **1,3 млн га**, та оздоровлено від хвороб **7,2 млн га**.

Хід робіт із захисту рослин в господарствах України в 2019 році

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано близько **24,4 тис. тонн** засобів захисту рослин. Догляд за посівами сільськогосподарських культур триває.